

ANALIZA RYNKU TURYSTYCZNEGO ROSJI

Michał Drymajło

2012

Spis treści:	
WSTĘP	4
ROZDZIAŁ I ROSJA –PODSTAWOWE INFORMACJE O KRAJU	5
1.1 Informacje ogólne	5
1.2 Historia	5
1.3 Geografia	8
1.4 Klimat	11
1.5 Fauna i flora	11
1.6 Demografia	12
1.7 Ustrój	12
1.8 Gospodarka	13
1.9 Religia.....	13
1.10 Warunki rozwoju turystyki	13
1.11 Wybrane atrakcje turystyczne.....	15
1.12 Infrastruktura turystyczna i komunikacyjna.....	18
1.12.1 Hotele	18
1.12.2 Główni organizatorzy turystyki	18
1.12.3 Linie lotnicze.....	19
1.12.4 Sieć komunikacyjna i środki transportu.....	19
1.12.5 Narodowa administracja turystyczna i edukacja.....	20
ROZDZIAŁ II RYNEK RECEPCJI TURYSTYCZNEJ ROSJI.....	21
2.1 Rynek Rosji część regionu i subregionu w ruchu turystycznym	21
2.2 Przyjazdy i główne kraje emitujące	21
2.3 Kraje z których obcokrajowcy przyjeżdżają do Rosji	22
2.4 Cele przyjazdów	23
2.5 Wpływy	24
ROZDZIAŁ III RYNEK EMISJI TURYSTYCZNEJ ROSJI	25
3.1 Liczba wyjazdów turystycznych.....	25
3.2 Turystyka krajowa Rosjan.....	25

3.3 Kierunki wyjazdów	25
3.4 Cele wyjazdów	27
3.5 Wydatki na wyjazdy zagraniczne	27
ROZDZIAŁ IV ZNACZENIE RYNKU TURYSTYCZNEGO ROSJI DLA POLSKI....	
4.1 Liczba przyjazdów do polski	29
4.2 Wykorzystanie obiektów zbiorowego zakwaterowani.....	30
4.3 Wydatki	30
4.4 Profil turysty	31
4.5 Wskaźnik Użyteczności Turystyki Zagranicznej.....	32
4.6 Marketing	33
ROZDZIAŁ V ANALIZA SWOT.....	
Rozdział VI Prezentacja przykładowej oferty dla danego segmentu (singiel).....	
PODSUMOWANIE	
Bibliografia	40
Wykaz stron internetowych.....	40
Spis tabel	41
Spis rycin	41
Spis wykresów.....	42

Wstęp

Rosyjski rynek turystyczny ma ogromny potencjał choć zdaje się być nie do końca wykorzystywany. Wspaniałe bogactwo historyczno kulturowe, wciąż czeka na rzesze turystów chcących zaznać Rosyjskiej gościnności. W ślad za walorami kulturowymi podążają walory przyrodnicze. Niski standard infrastruktury turystycznej wraz z trudnościami ekonomicznymi które wynikają z niestabilnej sytuacji politycznej i społecznej są głównymi barierami dla rozwoju turystyki międzynarodowej w szczególności dla rynku recepcyjnego. Pomimo tych wszystkich niedogodności, Rosja jest na pewno krajem wartym uwagi, nie odkrytym i tajemniczym. Z pewnością można powiedzieć że Rosję trzeba zobaczyć.

W roku 2010 Rosję odwiedziło 19,4 mln ludzi. Wpływy osiągane z turystyki wyniosły 9,297 mln USD co daje Federacji Rosyjskiej pierwsze miejsce w subregionie.

Celem poniższej pracy jest analiza rynku turystycznego Rosji jego znaczenie dla Polski, oraz ukazanie rynku Rosyjskiego w kontekście świata i subregionu.

Praca podzielona jest na sześć rozdziałów. Rozdział pierwszy zawiera podstawowe informacje o kraju z zakresu historii, geografii, opisuje warunki rozwoju turystyki, oraz pokrótce przedstawia wybrane atrakcje turystyczne. Rozdział drugi przedstawia rynek recepcji turystycznej czyli kto najczęściej odwiedza Rosję w jakim celu oraz wpływy z turystyki przyjazdowej. Rozdział trzeci zajmuje się rynkiem emisyjnym czyli kierunki wyjazdów, turystyka krajowa, cele wyjazdów, oraz wydatki. Rozdział czwarty określa znaczenie rynku turystycznego Rosji dla Polski. W rozdziale piątym przeprowadzono analizę SWOT rynku Rosyjskiego. W rozdziale szóstym znajdziemy przykładową ofertę wyjazdu do Rosji dla singli.

W pisaniu pracy wykorzystano dane pobrane ze stron internetowych Rosyjskich urzędów statystycznych oraz portali turystycznych, jak również organizacji międzynarodowych. Zastosowano metodę badań desk research analizującą dane wtórne.

ROZDZIAŁ I ROSJA –PODSTAWOWE INFORMACJE O KRAJU

1.1 Informacje ogólne

Powierzchnia 17 075 400km²

Stolica – Moskwa

Ludność - 141 915 000 mln

Jednostka monetarna - 1 rubel = 100 kopiejek

Gęstość zaludnienia – 8 os./km²¹

Flaga²

Godło³

1.2 Historia

Tereny na których powstała najpierw Ruś a dzisiejsza Republika Federalna Rosji, a mianowicie ziemie wschodniej Europy między Bałtykiem a Morzem Czarnym zamieszkałe były w VIII w. przez rozproszone plemiona wschodniosłowiańskie. Pierwszym księciem Nowogrodu Wielkiego w 862 r. został Ruryk. Po śmierci Ruryka, jego następcą, Oleg Mądry (879-912) zdobył gród Kijów nad Dnieprem i utworzył Księstwo Ruś Kijowską. Następcą Olega, książę Igor (912-945), próbował w 941 i 944 r. podbić i zająć Konstantynopol. Jego syn, Światosław (945-972), powiększył znacznie terytorium Rusi Kijowskiej, walcząc zwycięsko z Bułgarami nadwołżańskimi, Pieczyngami nad Morzem Czarnym i Chazarami na stepach nadwołżańskich. Kolejny władca Rusi Kijowskiej,

¹ Z. Kruczek *Europa Geografia Turystyczna* Wydanie II zmienione Proksenia Kraków 2005

² http://m.onet.pl/_m/a4bd649af4287fbfab03b8c5cdbaae3a,14,1.jpg (06.12.2012)

³ http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f2/Coat_of_Arms_of_the_Russian_Federation.svg (06.12.2012)

Włodzimierz I Wielki (980-1015), po czym w 989 r. dokonana została chrystianizacja Rusi przez greckich duchownych z Konstantynopola. Za panowania księcia Jarosława Mądrygo (1019-54) dbano o rozwój miast. Włodzimierz Monomacha (1113-25) i jego syna Mścisław (1125-32). Wprowadzili oni pewne swobody dla chłopów. Wraz z ich rządami zakończył się okres jedności Rusi Kijowskiej. W XII w. w Ruś rozpadła się na kilkanaście księstw. Po rozbiciu przez Tatarów w 1240 r. Rusi Kijowskiej, zachodnią jej część zajęło Wielkie Księstwo Litewskie. Pozostałe księstwa ruskie popadły w lenną zależność Złotej Ordy. Najważniejszym z nich było Księstwo Moskiewskie, wyłonione w 1276 r. Jego stolicą było miasto Moskwa, założone w 1147 r. W 1382r. Ruś z powrotem dostała się pod panowanie chanów tatarskich. Dzieło zjednoczenia kontynuował intensywnie zwłaszcza książę Iwan III Srogi. Książę moskiewski Wasyl III, kontynuował po swym ojcu Iwanie III Srogim, dzieło zespolenia ziem ruskich. W 1533 r. zmarł wielki książę moskiewski Wasyl III, jego następcą, syn Iwan miał 3 lata. Władzę sprawowała jego matka Helena Glińska. Osobiste rządy Iwan IV zaczął sprawować po koronacji na cara w 1547 r. Po śmierci Iwana IV Groźnego w 1584 r., rządy przejął jego syn Fiodor I. Faktyczne rządy w Rosji od 1587 r. sprawował jego szwagier i doradca, książę Borys Godunow. Car Fiodor I zmarł w 1598 r. Car Michał, pierwszy wybrany przez Sobór Ziemski po 8-letnim okresie Wielkiej Smuty, miał za zadanie uspokoić nastroje w państwie. Za czasów panowania jego syna Aleksego miały miejsce w Rosji liczne bunt i powstania chłopskie. Fiodor III pragnąc unormować pokojowo stosunki z Polską przedłużył w 1678 r. rozejm andruszowski i zadeklarował chęć zawarcia pokoju. Po śmierci Fiodora władzę sprawowała jego siostra Zofia. Jednakże w 1689 r. władzę przejął Piotr, zwany później Wielkim, jeden z najwspanialszych władców. Za jego panowania Rosja stała się nowoczesnym mocarstwem światowym. Jego godną następczynią stała się Katarzyna II, reformatorka, imperatorowa Rosji. XIX wiek w Rosji to okres Wojen Napoleońskich, klęski Wojny Krymskiej, próby penetracji Azji Środkowej, wojna rosyjsko-japońska, okres olbrzymich problemów wewnętrznych kraju zakończonych Rewolucją 1905 r.

1 sierpnia 1914 r. rozpoczęła się dla Rosji I Wojna Światowa, kiedy to Rzesza Niemiecka wypowiedziała jej wojnę. Przez cały okres wojny car Mikołaj II przebywał na Bałkanach skąd kierował działaniami wojennymi. Wraz z niepowodzeniami na frontach pogarszała się ogólna sytuacja w Rosji. Skorumpowany rząd, nie potrafił przeciwdziałać pogarszającemu się zaopatrzeniu miast w żywność, rozprzężeniu transportu kolejowego, narastaniu bandytyzmu i ogólnej anarchii. To też od początku 1917 r. miały w Rosji

miejsce liczne strajki, manifestacje i starcia zbrojne ludności, występującej przeciwko wojnie i katastrofalnej sytuacji żywnościowej. Duma zażądała abdykacji cara, co nastąpiło 15 marca. W dniu 7 listopada (25 października wg kalendarza rosyjskiego) 1917 r. wybuchła w Rosji kolejna rewolucja. Pełną władzę w kraju przejął Ogólnorosyjski Zjazd Delegatów Robotniczych i Żołnierskich, kierowany przez W. Lenina. 14 państw. W jej trakcie ostatni car dynastii Romanowów, Mikołaj II, więziony był, wraz z rodziną, w Jekaterynburgu na Uralu i tam został zamordowany. Wojna domowa w Rosji zakończyła się w 1919 r., wojna z Polską w 1920 r, zaś w 1921 r. na terytorium b. Rosji utworzone zostało nowe państwo Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (ZSRR), a wcześniej, na jej zachodnich granicach, także Finlandia, Estonia, Łotwa, Litwa i Polska.

II wojna światowa 17 września 1939 o godzinie 4 rano nastąpiła agresja ZSRR na Polskę. Polscy oficerowie wzięci do niewoli zostali zamordowani w Katyniu i Charkowie. 9 maja marszałek Żukow przyjął kapitulację III Rzeszy. Na skutkiem II wojny światowej zginęło 20 milionów obywateli ZSRR. W latach powojennych Józef Stalin wzmacniał rosyjski nacjonalizm i antysemityzm. Po śmierci Stalina w 1953. Jego następca został Nikita Chruszczow. W 1959 odbył się XXI Zjazd KPZR, który ogłosił zakończenie budowy socjalizmu i promował przejście do budowy społeczeństwa komunistycznego. Ustępstwa wobec USA były bezpośrednią przyczyną zastąpienia Chruszczowa przez Leonida Breżniewa. W 1963 ZSRR, USA, i Wielka Brytania zawierają układ o zakazie doświadczeń z bronią atomową do którego przystępuje większość państw. W 1979 ZSRR dokonuje inwazji na Afganistan. Po śmierci Breżniewa rządy obejmują kolejno Andropow i Czernienko.

Pierestrojka w 1985 na I sekretarza generalnego wybrany zostaje Michaił Gorbaczow. Reformy wprowadzone przez Gorbaczowa przyspieszyły jednak kryzys co przyspieszyło rozpad związku radzieckiego. W 1990 roku odbyły się pierwsze demokratyczne wybory parlamentarne. Rok później za rządów Borysa Jelcyna upada Związek Radziecki. Jelcyn rządzący przez dwie kadencje w 1999r. oddaje władzę Władimorowi Putinowi. 7 maja 2008 prezydentem Federacji Rosyjskiej zostaje Dmitrij Miedwiediew.⁴

⁴ Александр Сергеевич Барсенков, Александр Иванович Вдовин *История России* Аспект Пресс, 2003

1.3 Geografia

Federacja Rosyjska największy kraj świata leży na dwóch kontynentach Europejskim i Azjatyckim. Wschodniej przez północno-środkową Azję, aż do Oceanu Spokojnego. Rosja graniczy z Norwegią, Finlandią, Estonią, Łotwą, Białorusią, Ukrainą, Gruzją, Azerbejdżanem, Kazachstanem, Chinami, Mongolią, Koreą Północną oraz Litwą i Polską – z dwoma ostatnimi państwami poprzez obwód kaliningradzki. Graniczy także z kilkoma państwami poprzez Morze Bałtyckie, Morze Czarne, Morze Kaspijskie, Morze Ochockie z Japonią oraz poprzez Morze Beringa (Cieśnina Beringa) z USA. Długość granic lądowych wynosi 20 241,5 km, morskich – 37 653 km Większa część Rosji należy do półkuli wschodniej, ale półwysep Czukocki oraz część wschodnia wyspy Wrangla należy do półkuli zachodniej (Rosja jest jedynym krajem azjatyckim zachodzącym do półkuli zachodniej).

Ryc. 1 Położenie Rosji na mapie świata.

Zródło:

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/6/65/Russian_Federation_%28orthographic_projection%29.svg/240px-Russian_Federation_%28orthographic_projection%29.svg.png (06.01.2012)

Powierzchnia Federacji Rosyjskiej to aż 17 075 400 km² bezsprzecznie jest to największy kraj naszego globu.

Skrajne punkty Rosji:

- 81°51'N – przylądek Fligely
- 41°48'N – wschodnia część Kaukazu
- 19°38'E – granica polsko-rosyjska na Mierzei Wiślanej
- 169°2'W – Wyspa Ratmanowa

Ryc. 2 Mapa Rosji

Źródło: https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/maps/maptemplate_rs.html

(06.01.2012)

Rosja jest krajem o silnie urozniczonej linii brzegowej która wynosi aż 37 700 km. Występuje dużo przylądków, półwyspów i zatok. Rosję otaczają liczne wyspy największe z nich to: Ziemia Franciszka Józefa, Nowa Ziemia, Ziemia Północna, Wyspy Nowosyberyjskie, Wyspa Wrangla, Sachalin, oraz Kuryle. Natomiast największe półwyspy to: Kolski, Jamał, Gydański, Tajmyr, Łaptiewów i Kamczatka. Północne wybrzeża Rosji są niskie i w zasadzie równe. Wybrzeże to jest otoczone szelfem kontynentalnym Oceanu Arktycznego o szerokości od 400km do 800km. Mocno uromaiconą jest linia północno-zachodnia. Wybrzeże północne usiane jest głębokimi przypominającymi fiordy zatokami. Wybrzeże Pacyfiku jest całkowicie inne wysokie mające charakter klifu. Całe wybrzeże Oceanu spokojnego charakteryzuje się dużą aktywnością sejsmiczną i wulkaniczną.

Europejską część Rosji o części Azjatyckiej oddzielają góry Ural z najwyższym szczytem Narodnaja o wysokości 1894 m n.p.m.

Rosja ma bardzo rozbudowaną sieć hydrograficzną. Około 70% kraju leży w zlewisku Oceanu Arktycznego, 20% do Oceanu Spokojnego, 8% przypada na obszar

bezodpływowy Wołgi (zlewisko Morza Kaspijskiego), pozostałe 2% na zlewisko mórz Oceanu Atlantyckiego.

Ryc. 3 Główne rzeki Rosji

Rzeki	Zlewisko	Długość (km)
<u>Ob</u> (z <u>Irtyszem</u>)	Morze Karskie	5410
<u>Amur</u> (z <u>Arguniem</u>)	Morze Ochockie	4440
<u>Lena</u>	Morze Łaptiewów	4400
<u>Jenisej</u>	Morze Karskie	4102
<u>Wołga</u>	Morze Kaspijskie	3530
<u>Oleniok</u>	Morze Łaptiewów	2292
<u>Kołyma</u>	Morze Wschodniosyberyjskie	2600
<u>Don</u>	Morze Azowskie	1870
<u>Peczora</u>	Morze Barentsa	1809
<u>Indygirka</u>	Morze Wschodniosyberyjskie	1726

Źródło: http://portalwiedzy.onet.pl/20812,,,rosja_glowne_rzeki,haslo.html (06.01.2012)

W Rosji jest ok. 200 tys. Jezior. Dwa z nich warte szczególnej uwagi to Jezioro Bajkał najgłębsze na świecie , oraz Morze Kaspijskie największe jezioro świata.

Ryc.4 Zestawienie jezior

Jeziora	Powierzchnia (w km ²)	Głębokość (w m)
<u>Morze Kaspijskie</u>	371 000	1025
<u>Bajkał</u>	31 500	1620
<u>Ładoga</u>	18 400	225
<u>Onega</u>	9 720	127
<u>Tajmyr</u>	4 560	26
Chanka	4 190	11

Źródło: http://portalwiedzy.onet.pl/72953,,,rosja_najwieksze_jeziora,haslo.html (06.01.2012)

1.4 Klimat

Klimat na terytorium Rosji charakteryzuje się wyraźnym podziałem na pory roku zimne i ciepłe. Większość kraju leży w strefie umiarkowanej. Natomiast wyspy na Oceanie Arktycznym i północna części kontynentu w strefach subarktycznych. Wybrzeżu Morza Czarnego znajduje się w strefie subtropikalnej. W obrębie każdej strefy istnieją znaczne zmiany klimatu z zachodu na wschód (regiony klimatyczne) oraz z północy na południe (strefowe typy klimatu). Istnieją cztery podtypy zmian klimatycznych w strefie umiarkowanej: umiarkowany, kontynentalny, ostro kontynentalnych i monsunowych (Daleki Wschód). Średnia temperatura w styczniu w różnych regionach waha się od 6 do -62 ° natomiast w lipcu od 0° C do 25 ° C, opady od 150 do 2000 mm rocznie. Najzimniejszy rejon Syberii, gdzie w pobliżu Wierchojańska jest "biegun zimna półkuli północnej" - średnia temperatura w styczniu wynosi poniżej -52 stopni, a w lutym poniżej -62 stopni. W zimie, prawie całe terytorium Rosji przykrywa stała pokrywa śnieżna. Wyjątkiem są południowe rejony wybrzeża Morza Czarnego. Lato w Rosji jest bardzo zróżnicowane: w południowych częściach panują upały, gdy w rejonach północnych temperatura zbliża się do zera i śnieg dopiero zaczyna topnieć. Znaczna część kraju (65% powierzchni) pokryta jest wieczną zmarzliną.⁵

1.5 Fauna i flora

Wyróżnia się cztery strefy

1. Tundrową zajmuje ona ok. 25% powierzchni jest pozbawiona drzew rosną tu głównie mchy i porosty. Typowe zwierzęta zamieszkujące tę strefę to m.in. renifer, lis polarny, zając bielak, leming, niedźwiedź polarny, białozór, myszołów włochaty i sowa śnieżna.
2. Strefa leśna zajmująca ok. 60% powierzchni dominują drzewa iglaste głównie modrzew. Wśród drzew iglastych przeważa brzoza. Gęste lasy są schronieniem dla wielu gatunków zwierząt wśród płazów i gadów m.in. położ amurski, żmija zygzakowata czy zaskroniec zwyczajny. Typowe dla tej strefy ptaki to: sikory, jasiołuszki, guszcze, krogulce i jastrzębie. Ssaki występujące w strefie leśnej to: tygrys syberyjski, pantera śnieżna, ryś, niedźwiedź brunatny, niedźwiedź

⁵ <http://www.svali.ru/climat/73/index.htm> (06.01.2012)

himalajski, bóbr, wydra, koziorożec syberyjski, łoś, jeleń wschodni, sarna syberyjska, łasica, gronostaj, norka, wiewiórka, rosomak, borsuk, lis i wilk.

3. Stepowa brak roślinności drzewiastej przeważają grunty orne zwierzęta jakie można tu spotkać to: pasikoniki, mszyce, mrówki, szarańcza, skoczki, dzikie konie, susły, norniki, chomiki, orły, sokoły, sowy, myszołowy, lisy i wilki.
4. Subtropikalna która obejmuje wybrzeże Morza Czarnego występuje tam roślinność śródziemnomorska. Łagodny klimat sprzyja uprawie oliwki, czy winnej latorośli. Występuje tam wiele gatunków zwierząt m.in. jeleń szlachetny, kozica, koziorożec kaukaski, żbik, różne gatunki nietoperzy i sępów, a także żmija kaukaska, gniewosz plamisty i wąż Eskulapa.⁶

1.6 Demografia

Od roku 1993 do 2008 w Rosji wystąpiło zjawisko depopulacji liczba ludności spadła o około 6,6 mln. Główne przyczyny to zbyt niska liczba urodzeń oraz krótsza niż oczekiwana długość życia związana z niskim stanem opieki zdrowotnej, brakiem zdrowego trybu życia oraz alkoholizmem. W roku 2009 nastąpił wzrost liczby ludności. Rok 2010 ponownie przyniósł spadek populacji związany z ubytkiem naturalnym oraz migracjami. Obecnie liczba ludności Rosji wynosi 141 915 000 mln

1.7 Ustrój

Rosja (pełna nazwa: Federacja Rosyjska) jest państwem federacyjnym. Władzę ustawodawczą sprawuje dwuizbowy parlament (Zgromadzenie Federalne), składający się z Dumy Państwowej i Rady Federacji. Zgodnie z konstytucją, z 12 grudnia 1993 roku, głową państwa jest prezydent. Prezydent ma bardzo szerokie uprawnienia w zakresie władzy wykonawczej i ustawodawczej. Republiki wchodzące w skład państwa mają odrębne konstytucje oraz organy władzy ustawodawczej i wykonawczej.⁷

Podział administracyjny państwa jest zróżnicowany: Rosja dzieli się na 49 obwodów, 21 republik, 10 autonomicznych okręgów, 6 krajów, 2 miasta wydzielone i jeden obwód

⁷ A. Kubik ((tłumacz).) *Konstytucja Federacji Rosyjskiej: przyjęta w ogólnonarodowym referendum w dniu 12 grudnia 1993 r.* Wydawnictwo Sejmowe, 2000

autonomiczny. Ponadto dla celów planistyczno-statystycznych w Rosji wydziela się 7 regionów gospodarczych.⁸

1.8 Gospodarka

Rosja ma jedną z największych gospodarek świata, to za sprawą olbrzymiego terytorium jak również dużej liczby ludności. Największy jednak wpływ na okazałość Rosyjskiej gospodarki ma bogactwo zasobów naturalnych.

Walutą Rosji jest rubel. Towarzyszy on obywatelom Rosji niemal od początku istnienia kraju. Obecnie rubel używany jest oprócz Rosji, także na Białorusi oraz w Republice Naddniestrzańskiej.⁹

PKB Federacji Rosyjskiej liczony w USD w cenach bieżących, w 2010 roku wyniósł 2,223 biliona \$. Podobnie jak we wszystkich krajach wysoko rozwiniętych. Dochód narodowy w przeważającej części wytwarzany jest w sektorze usług (62%). W wartości PKB rolnictwo odgrywa rolę marginalną(4,2%) , ale jego udział w tworzeniu PKB jest dwukrotnie wyższy niż w czołowych krajach UE. Przemysł zajmuje (33,8%). Bezrobocie w 2010 wyniosło 7,6%.¹⁰

1.9 Religia

Większość mieszkańców Rosji jest wyznania prawosławnego 50-60 % społeczeństwa. Pozostałe wyznania chrześcijańskie stanowią niewielki procent ludności. Wyznania katolickiego i protestanckiego jest zaledwie 2-3 % Znacząca część Rosjan deklaruje ateizm. Wyznawcy islamu zamieszkują południe kraju w szczególności rejon Kaukazu.¹¹

1.10 Warunki rozwoju turystyki

Rzeźba terenu Federacji Rosyjskiej, ze względu na rozległe położenie jest wielce zróżnicowana. Europejska część Rosji leży na nizinie wschodnioeuropejskiej oddzielona jest ona od części Azjatyckiej Górami Ural. Cały obszar podzielony jest na wiele wysoczyzn i nizin. Wyżyna Władajska z licznymi jeziorami gdzie swój początek biorą największe systemy rzeczne europy (Wołga, Dniepr, Dźwina). Na południu Nizina

⁸ B. Kaczorowski *Nowa encyklopedia powszechna PWN, Tom 7* Wydawn. Naukowe PWN, 2004

⁹ Зоя Николаевна Босчаева *Экономика России* АПП "Джангар", 1998

¹⁰ <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/rs.html> (06.01.2012)

¹¹ B. Kaczorowski *Nowa encyklopedia powszechna PWN, Tom 7* Wydawn. Naukowe PWN, 2004

Wschodnioeuropejska graniczy z Kaukazem na wschodzie z Uralem. Najniżej położona część to Nizina Nadkaspjska. Na wschód od Uralu ciągnie się Nizina Zachodniosyberyjska. W centralnej części Azjatyckiej Rosji rozciąga się Wyżyna Środkowsyberyjska. We wschodniej części kraju występują liczne łańcuchy górskie m.in. Góry Kołymskie, Kamczackie (znane z gejzerów i wulkanów). W Rosji klimaty układają się strefami śródziemnomorski nad Morzem Czarnym polarny na północy. Większość rzek należy do zlewiska morza Arktycznego. Rzeki są często ważnymi szlakami komunikacyjnymi. Szczególnie przejawia się to na obszarach tajgi syberyjskiej. Zazwyczaj wraz ze strefami klimatycznymi układają się strefy roślinności. Poszczególne krainy klimatyczne obfitują w bogactwo fauny i flory. Co sprzyja rozwojowi turystyki łowieckiej. Obszary chronione zajmują 5% powierzchni kraju. Na terenie Rosji są 22 parki i 78 rezerwatów.¹²

¹² Z. Kruczek *Europa Geografia Turystyczna* Wydanie II zmienione Proksenia Kraków 2005

1.11 Wybrane atrakcje turystyczne

Ryc.5 Wybrane atrakcje turystyczne lokalizacja

Źródło: Opracowanie własne

Altaj – jeden z najpiękniejszych masywów górskich jakie występują w Rosji. Najwyższym szczytem masywu jest Bielucha, która liczy 4506m n.p.m. obiekt ze względu na położenie i unikatowe warunki przyrodnicze został wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO. Teren nie jest łatwo dostępny dla turystów każdą wizytę należy wcześniej zarejestrować. Występują tam liczne zbiorniki wodne m.in. jezioro

Moskwa - Od wieków jest ośrodkiem Rosyjskiej kultury z historyczną zabudową Placu Czerwonego i Kremla. Obok dwóch już wymienionych największymi atrakcjami są

również; cerkiew Władysława Błogosławionego, Mauzoleum W.I. Lenina. Wśród muzeów prym wiodą Orużenneja Pałata na Kremlu Muzeum Sztuk Pięknych im. Puszkina, Galeria Trietiaowska. Obecnie Moskwa jest największym miastem Europy ok. 10 mln mieszkańców i zarazem najdroższym. Nowoczesna zabudowa Moskwy dorównuje europejskim metropoliom.

Kreml - jest to jeden z największych i najpiękniejszych zabytków Rosji. Początkowo była to mała twierdza w której mieszkali książęta moskiewscy a następnie carowie. Początkowo zbudowany był z Drewna w późniejszym okresie został przebudowany na twierdzę murowaną. Obecnie Kreml jest miejscem udostępnionym do zwiedzania. Kreml jest pięknym zespołem architektury. Łączy w sobie kilka stylów między innymi bizantyjski, barokowy oraz klasycystyczny.

Rezerwat Prioksko-Tierrasnyj - warto odwiedzić to miejsce będąc w Rosji. Rezerwat biosfery znajduje się w pobliżu rzeki Oki i dopływu Wołgi. Jest to jedyne miejsce gdzie można spotkać tak unikatowe warunki bagna rośliny iglaste sąsiadują tu z terenami stepowymi. Roślinność występująca tu jest schronieniem dla wielu gatunków zwierząt. Dodatkową atrakcją jest znajdujące się tam muzeum. Wielka różnorodność fauny i flory przyciąga ogromne rzesze turystów.

Mierzeja Kurońska - to piękne miejsce gdzie można zobaczyć bardzo czyste wody, bory sosnowe oraz wydmy. Atrakcyjność tego miejsca doprowadziła do wpisania go na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO.

Lapoński Rezerwat Biosfery – To naturalne tereny o powierzchni 2784 km kwadratowych. Prawie połowę terenu zajmuje tundra reszta terenu to rzeki, łąki alpejskie, oraz górskie pasma. Początkowym założeniem rezerwatu była ochrona reniferów obecnie miejsce to może się poszczycić największą populacją tego gatunku w Europie. Poza reniferami może tam spotkać także lisy wilki niedźwiedzie. Występuje tam również ok. 900 gatunków flory.

Samarskaja Łuka - Ogromne skaliste góry wznoszące się przy brzegu Wołgi. Sąsiedztwo rzeki powoduje że tworzą się liczne półwyspy. Jest to znakomite miejsce do pieszych wędrówek i wspinaczki. Góry mają także bogatą historię. Rezerwat można

zwiedzać zarówno z wody jak i z lądu. Organizowane są spływy kajakowe jak również rejsy wycieczkowe statkiem.

Dombaj - Kurort turystyczny w paśmie gór Kaukazu. Oprócz gór do zaoferowania ma liczne rzeki i jeziora. Turystów przyciąga możliwość wspinaczki, oraz wyciągi narciarskie. Ważnym atutem jest bogactwo fauny i flory regionu, leży on na terenie rezerwatu przyrody. W Dombaju czas można spędzić zarówno w lecie (piękno przyrody) jak i w zimie (znakomite warunki narciarskie).

Wyspa Kiży - znajduje się w południowej Karelii w północnej części jeziora Onega. Na wyspę turystów przyciągają malownicze krajobrazy jak również bogactwo historyczne. Nie brakuje licznych cerkwi i kościołów. Szczególnie zabytkową budowlą jest Cerkiew Przeobrażenia Pańskiego, powstała ona w 1714 roku. Od 1990 roku na liście UNESCO.

Kamczatka - Półwysep w Azjatyckiej części Rosji jedno z najciekawszych miejsc na terenie Rosji. Działające tu liczne uzdrowiska przyciągające turystów. Jednak najpowszechniejszą formą wypoczynku jest trekking i wspinaczka. Utworzono tu Park Narodowy, obejmujący wulkany i dolinę gejzerów (m.in. wulkany Kronacki i Kluczewska Stopka

Ural - Pasma górskie ma około dwa tysiące kilometrów. Góry są granicą oddzielającą Europę od Azji. Warto wybrać się na wyprawę pociągiem. Trasa Workuta-Siejda-Labytnangi długości 400km, to 12 godzin jazdy z tundry do stóp samego Uralu. Podczas podróży zaopatrzenie można uzupełnić na małych stacyjkach po drodze. Oferowane są tam wyroby domowej roboty według tradycyjnych receptur. Góry są źródłem wielkiej ilości dóbr naturalnych, z tego względu w rejonie bardzo dobrze rozwina się przemysł.

Bajkał - Zwany perłą Syberii. Najgłębsze jezioro świata (1742 m głębokości). Ogromny magazyn wody słodkiej, stanowi jedną piątą światowych zapasów słodkiej wody. Teren ten jest bardzo atrakcyjny rekreacyjnie jednak turystyka koncentruje się przede wszystkim na stronie południowej gdzie centralnym ośrodkiem turystycznym jest wieś Listwianka. Jeśli pragniemy dostać się na północną stronę tego terenu można

posłużyć się transportem lotniczym lub kolejowym, ponieważ są to trasy dzikie, bardzo trudne do przebycia.

Rezerwat Przyrody Sichote-Aliń – Pierwotna idea założenia rezerwatu było znalezienie enklawy dla tygrysów syberyjskich. Plan ten powiódł się i obecnie oprócz tygrysów teren zamieszkują inne dzikie zwierzęta. Spotkać można tu foki czy liczne ptactwo. Krystalicznie czyste rzeki są siedliskiem największej populacji łososia. Dużym atutem są plaże od piaszczystych po typowo kamieniste.¹³

1.12 Infrastruktura turystyczna i komunikacyjna

1.12.1 Hotele

W Federacji Rosyjskiej w roku 2009 liczba obiektów hotelowych wynosiła 7410 obiektów. Liczba noclegów dla całego kraju wyniosła 53427,4 tysięcy.¹⁴

1.12.2 Główni organizatorzy turystyki

Z dniem 1 Stycznia 2011 roku na terenie Federacji Rosyjskiej w rejestrze Federalnych [Biur Podróży zarejestrowanych było 4405 turoperatorów¹⁵. Poniżej przedstawiono dziesięć firm turystycznych które mają największe znaczenie na rynku Rosyjskim w roku 2009.¹⁶

Ryc. 6 Najpopularniejsze firmy turystyczne w Rosji

№	Компания	НАЗВА
1	Группа компаний «Интурист»	
2	«Нева»	
3	«Натали Турс»	
4	TEZ Tour	
5	Coral Travel	
6	«Инна Тур»	
7	«Капитал Тур»	
8	Рос Group	
9	«Ланта-тур вояж»	
10	«КМП групп»	

Źródło: <http://rating.rbc.ru/article.shtml?2008/10/30/32185868> (06.01.2012)

¹³ L. Jürgen. Skarby kultury i przyrody świata : Rosja i Azja Wschodnia / [aut. Jürgen Lotz, Hans-Wilm Schülte, Thomas Vesper] ; przekł. z jęz. niem. Waław Petryński. Warszawa : Penta, 2000.

¹⁴ http://www.russiatourism.ru/data/File/Statistika/regiony_2009.doc (06.01.2012)

¹⁵ <http://www.russiatourism.ru/rubriki/-1124140793/> (06.01.2012)

¹⁶ <http://rating.rbc.ru/article.shtml?2008/10/30/32185868> (06.01.2012)

1.12.3 Linie lotnicze

Ze względu na pokonywane odległości transport lotniczy w Rosji ma ogromne znaczenie. Federacja Rosyjska posiada obecnie 1213 portów lotniczych (2010 rok). W 2010 roku na terenie Rosji działało Okło 50 rodzimych przewoźników. Poniżej przedstawiono dziesięciu najpopularniejszych Rosyjskich przewoźników. Wg przewiezionych pasażerów. (Źródło podaje jedynie kolejność bez informacji o ilości)¹⁷

1 Airline" UTair "

Surgut z UTair Aviation

2 Aeroflot - Rosyjskie Linie Lotnicze"

Moscow Aeroflot

3 "Syberii"

Nowosybirsku na Syberii Airlines

4 "Firma Lotnicza" Transaero "

Transaero Airlines Moskwie

5 "Airline" VIM-AVIA "

Moskwa VIM-AVIA

6 "Ural Airlines"

Ural Ekaterinburg AL

7 Aviation SA "RusLine"

Moskwa RusLine

8 Tajmyr "

Norilsk JSC "Airline" Tajmyr "

9 „Rosja "

Saint-Petersburg "Airline" Rosja "

10 "Orenburg linie lotnicze"

Orenburg

1.12.4 Sieć komunikacyjna środki transportu

Kraj posiada dobrą infrastrukturę lotniczą i dużą ilość lotnisk, ale z reguły park maszynowy lokalnych przewoźników pozostawia dużo do życzenia. Podobnie jak punktualność i jakość świadczonych przez tanie linie lokalne usług. Rosję, przede wszystkim europejską, pokrywa także gęsta sieć linii kolejowych. Pociąg jest wygodnym i tanim, choć raczej wolnym środkiem transportu. Niestety większość linii prowadzi w linii prostej do Moskwy. - pociąg pokonuje najpierw trasę w kierunku stolicy, a dopiero potem

¹⁷ http://www.tch.ru/rus/svvt_today/info/rating_ak/ (06.01.2012)

jedzie do celu podróży. Pomiędzy miastami kursują także autobusy - w niektórych, mniej zamieszkałych i biedniejszych regionach autobus to jedyny środek transportu publicznego. Podróż samochodem, choć możliwa, jest raczej uciążliwa. Drogi w Rosji są źle utrzymane, brakuje oznakowań, a benzyna jest najczęściej złej jakości. Do tego znaczne odległości pomiędzy większymi miastami nie sprzyjają takiej formie podróży.¹⁸ Łączna sieć dróg - 982 000 km (2009). Porty lotnicze 1213 (2010). Linie kolejowe eksploatowane 87 157 km (2006)¹⁹

1.12.5 Narodowa administracja turystyczna i edukacja

Głównym organem administracyjnym jest *Federalna Agencja Turystyki* (*Федеральное агентство по туризму*) na której czele stoi Alexander Radkov (2012). Główne cele Federalnej Agencji ds. Turystyki, to: wspieranie i ułatwianie podmiotom Federacji Rosyjskiej rozwoju turystyki, budowa infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej. Prowadzenie prac mających na celu stworzenie korzystnego klimatu inwestycyjnego w regionach Rosji. Promocja turystyki poza granicami kraju.

*Rosyjski Związek Przemysłu Turystycznego*²⁰ (*Российский Союз Туриндустрии – PCT*) to największa organizacja, skupiająca ponad 1 000 przedsiębiorstw turystycznych, hotelowych i transportowych, kompleksów sanatoryjno-uzdrowiskowych, wyższych uczelni, firm konsultingowych i ubezpieczeniowych, regionalnych władz turystycznych, regionalnych organizacji turystycznych oraz mediów zajmujących się turystyką.

²¹. W Rosji działa ponad 400 placówek które zajmują się kształceniem w zakresie turystyki²².

Ponadto warto wymienić:

- **Stowarzyszenie Agentów Transportu Powietrznego** (*Ассоциация Агентств Воздушного Транспорта*), liczące 29 członków (stowarzyszenie jest członkiem PCT);
- **Stowarzyszenie Przemysłu Turystycznego Obwodu Kaliningradzkiego** (*Ассоциация Индустрии Туризма Калининградской Области*), liczące 23 członków (stowarzyszenie jest członkiem PCT);
- **Zrzeszenie Hotelarzy Rosji** (*Российская Гостиничная Ассоциация – РГА*), liczące 275 członków (stowarzyszenie jest członkiem PCT);
- **Polsko-Rosyjską Izbę Handlowo-Przemysłową**, zarejestrowaną w 1993 roku i zrzeszającą ponad 200 firm;
- **Moskiewskie Stowarzyszenie Biur Turystycznych** (*Московская Ассоциация Туристических Агентств – МАТА*) liczące 120 członków.²³

¹⁸ <http://www.rosjanin.pl/rosja/pascal/komun.html> (06.01.2012)

¹⁹ <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/index.html> (06.01.2012)

²⁰ Wcześniejsza nazwa *Российская ассоциация туристических агентств (РАТА)*.

²¹ <http://www.russiatourism.ru/rubriki/-1124140203/> (08.01.2012)

²² http://www.russiatourism.ru/data/File/obrazovat_uchrezhdenia_turism.doc (08.01.2012)

ROZDZIAŁ II RYNEK RECEPCJI TURYSTYCZNEJ ROSJI

2.1 Rosja jako część regionu subregionu w ruchu turystycznym

Przyjazdy turystów w 2009 r. we wszystkich subregionach spadły w porównaniu do roku 2008. Europa Środkowo - Wschodnia również zanotowała spadek o 1,1mln. UNWTO przewiduje, że od roku 2010 roku nastąpi wzrost liczby przyjazdów o 4% i odpowiednio w roku 2011, 2012 o 5% i 3,1%. Kraje Europy Środkowej i Wschodniej oraz Północnej najbardziej ucierpiały podczas kryzysu. Na podstawie badań UNWTO szacuje się, że wpływy z turystyki międzynarodowej w regionie Europy Środkowo-Wschodniej 2009 r. zmalały o około 10 mln dolarów w porównaniu do 2008 roku. Rosja na tle subregionu wypada całkiem nieźle w 2009 roku odnotowano 19,420 tysięcy przyjazdów, drugi kwartał 2010 przyniósł wzrost o 4,5%.

2.2 Przyjazdy i główne kraje emitujące

Poniżej przedstawione dane w tabeli drugiej obrazują przyjazdy do Rosji według liczby przyjazdów w milionach. Na przestrzeni ostatnich lat możemy zauważyć że od roku 2000 do 2008 nastąpił wzrost przyjazdów o 2,4mln. W roku 2009 zauważamy spadek liczby przyjazdów aż o 2,2mln czyli prawie o tyle ile wyniósł wzrost na przestrzeni 8 lat.

²³ 2005 IT Łopaciński Radkowska Bożena Rynek turystyczny Rosji

Tab.1 Kraje świata przyjmujące najwięcej turystów zagranicznych
(liczba przyjazdów w mln)

	Uwagi	Przyjazdy (mln)						Zmiany (%)	
		2000	2005	2006	2007	2008	2009	08/07	09/08
Świat ogółem		682	802	846	901	919	880	2,0	-4,2
Francja	TF	77,2	75,0	77,9	80,9	79,2	74,2	-2,0	-6,3
Stany Zjednoczone	TF	51,2	49,2	51,0	56,0	57,9	54,9	3,5	-5,3
Hiszpania	TF	46,4	55,9	58,0	58,7	57,2	52,2	-2,5	-8,7
Chiny	TF	31,2	46,8	49,9	54,7	53,0	50,9	-3,1	-4,1
Włochy	TF	41,2	36,5	41,1	43,7	42,7	43,2	-2,1	1,2
Zjednoczone Królestwo	TF	23,2	29,0	30,7	30,9	30,1	28,0	-2,4	-7,0
Turcja	TF	9,8	20,3	18,9	22,2	25,0	25,5	12,3	2,0
Niemcy	TCE	19,0	21,5	23,6	24,4	24,9	24,2	1,9	-2,7
Malezja	TF	10,2	16,4	17,5	21,0	22,1	23,6	5,1	7,2
Meksyk	TF	20,6	21,9	21,4	21,4	22,6	21,5	5,9	-5,2
Austria	TCE	18,0	20,0	20,3	20,8	21,9	21,4	5,6	-2,6
Ukraina	TF	6,4	17,6	18,9	23,1	25,4	20,7	9,6	-16,3
Federacja Rosyjska	TF	19,2	19,9	20,1	20,6	21,6	19,4	4,7	-10,0
Hongkong	TF	8,8	14,8	15,8	17,2	17,3	16,9	1,0	-2,3
Kanada	TF	19,6	18,8	18,3	17,9	17,1	15,8	-4,4	-8,0
Grecja	TF	13,1	14,8	16,0	16,2	15,9	14,9	-1,4	-6,4
Tajlandia	TF	9,8	11,8	13,8	14,5	14,6	14,1	0,8	-3,0
Portugalia	TF	12,1	10,5	11,3	12,3	.	.	.	.
Egipt	TF	5,1	8,2	8,6	10,6	12,3	11,9	15,9	-3,1
Polska	TF	17,4	15,2	15,7	15,0	13,0	11,9	-13,5	-8,3
Arabia Saudyjska	TF	6,6	8,0	8,6	11,5	14,6	10,9	28,0	-26,2
Makao	TF	6,2	9,0	10,7	12,9	10,6	10,4	-18,0	-2,0

Źródło: <http://www.intur.com.pl/trendy.htm#tab5> (08.01.2012)

2.3 Kraje z których obcokrajowcy przyjeżdżają do Rosji.

Dane przedstawione w tabeli poniżej obrazują przyjazdy do Rosji oraz cel przyjazdu według kraju zamieszkania. Najczęściej Rosję odwiedzali obywatele Finlandii, Litwy, Chin, Niemiec, Łotwy, Estonii i Polski. Zauważyć można, że najliczniejszą grupę stanowią sąsiedzi graniczni Rosji.

Tab.2 Przyjazdy do Rosji wg zamieszkania za rok 2010

	W sumie	Cel przyjazdu				
		biznesowy	turystyczny	prywatny	transyt	
Liczba przyjazdów łącznie	8266	3035	2025	2174	49	
W tym z krajów						
Finlandia	1013	519	139	292	2	
Estonia	475	342	35	65	2	
Chiny	747	203	158	258	1	
Litwa	759	377	23	282	1	
Niemcy	611	167	347	51	11	
Łotwa	569	357	34	104	1	
Polska	395	308	26	18	1	

USA	262	62	162	27	0.6
W. Brytania	213	63	127	13	0.4
Włochy	198	53	123	14	0.2
Francja	194	61	94	24	0.4
Turcja	196	77	56	16	1
Mongolia	157	13	11	91	10
Hiszpania	111	11	87	8	1.0
Izrael	100	12	59	28	0.7
Korea Północna	91	14	43	13	6
Holandia	81	28	35	7	0.3
Japonia	78	22	42	8	1
Austria	68	27	28	6	0.1
Indie	53	15	10	11	0.5
Szwecja	54	21	22	8	0.2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Федеральная служба государственной статистики

2.4 Cele przyjazdów.

Dane przedstawione w tabeli poniżej ukazują cele przyjazdów do Federacji Rosyjskiej. Jak możemy zauważyć od roku 2005 następuje spadek przyjazdów. Najczęściej przyjeżdżano do Rosji w celu biznesowym. Rosja w roku 2010 była szóstą gospodarką na świecie²⁴. W połączeniu ze słabo rozwiniętą infrastrukturą turystyczną tłumaczy to największy udział przyjazdów w celu służbowym.

²⁴ <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/2001rank.html> (08.01.2012)

Tab.3 Przyjazdy obcokrajowców do Rosji w latach 1995-2010

	Liczba przyjazdów zagranicznych obywateli do Rosji				
	1995	2000	2005	2009	2010
W sumie	5311	7410	9398	8361	8266
Cel					
biznesowy	2186	1997	2591	2755	3035
turystyczny	1787	2215	2251	2000	2025
prywatny	544	2239	3516	2663	2174
tranzyt	84	90	148	61	49

2.5 Wpływy

Wpływy osiągnęte z turystyki przez Federację Rosyjską w wysokości 9,297 mln USD dają Rosji pierwsze miejsce w subregionie. Natomiast na tle całej Europy plasuje się na 12 miejscu.

Tab.4 Wpływy z turystyki

	Wpływy (mln USD)				Zmiany (%) do odp. okresu poprzedniego roku Waluty lokalne, kursy stałe				
	2005	2007	2008	2009	Uwagi	09/08	2010*	1kw 10	2kw 10
Europa Środkowo-Wschodnia	32,665	48,566	57,784	47,365					
Armenia	0,220	0,305	0,331	0,334	\$	1,1	9,0	4,8	12,1
Azerbejdżan	0,078	0,178	0,190	0,353	\$	85,4	55,9	57,4	54,3
Belarus	0,253	0,325	0,363	0,368	\$	1,5	12,8	12,8	7,9
Bulgaria	2,412	3,550	4,204	3,728		-6,7	2,4	-3,0	0,0
Republika Czeska	4,677	6,383	7,207	6,478		0,4	2,0	-4,7	8,1
Estonia	0,972	1,035	1,213	1,091		-5,3	1,7	3,0	0,8
Gruzja	0,241	0,384	0,447	0,470	\$	5,3	25,4	30,8	21,7
Węgry	4,101	4,721	5,935	5,631		11,5	-3,5	-6,8	-1,0
Kazachstan	0,701	1,013	1,012	0,963	\$	-4,8	-2,4	-4,6	-0,7
Kirgistan	0,073	0,346	0,515	0,459	\$	-10,8	1,8	1,8	66,9
Łotwa	0,341	0,672	0,803	0,723		-5,3	-12,2	-14,7	-10,0
Litwa	0,921	1,153	1,343	1,092		-14,3	10,3	7,6	11,7
Polska	6,274	10,599	11,768	9,011		-0,8	-3,0	-14,9	6,5
Rep. Moldova	0,103	0,168	0,212	0,168	\$	-20,6	-8,4	-26,0	9,6
Rumunia	1,061	1,610	1,997	1,227	\$	-35,2	-12,7	-42,5	-2,8
Federacja Rosyjska	5,870	9,447	11,819	9,297	\$	-21,3	-4,1	-2,4	-5,2
Słowacja	1,210	2,026	2,589	2,336		-4,9	-1,3	5,2	-3,4
Ukraina	3,125	4,597	5,768	3,576	\$	-38,0	4,7	0,9	6,6

Źródło: <http://www.intur.com.pl/trendy.htm#tab2> (08.01.2012)

ROZDZIAŁ III RYNEK EMISJI TURYSTYCZNEJ ROSJI

Aktywność turystyczną mieszkańców Federacji Rosyjskiej należy rozpatrywać w kontekście historii ostatnich pięćdziesięciu lat, zaczynając od wypoczynku centralnie sterowanego, organizowanego przez państwo za pośrednictwem związków zawodowych, skierowań na wczasy i obozy turystyki aktywnej, dobrze rozbudowanego systemu lecznictwa sanatoryjnego itp. w Związku Radzieckim, do współczesnej turystyki krajowej ograniczonej do terytorium Federacji Rosyjskiej i rozwijającej się turystyki zagranicznej zarówno do krajów wchodzących dawniej w skład Związku Radzieckiego, jak i krajów całego świata.

3.1 Liczba wyjazdów turystycznych

W 2010 liczba wyjazdów mieszkańców Federacji Rosyjskiej wynosiła 39 329 033. 12 605 053 ludzi wyjechała w celach urlopowo-wakacyjnych. 1 334 361 ludzi wyjechało natomiast w celach biznesowych.²⁵

3.2 Turystyka krajowa Rosjan

Nie ma kompletnych danych dotyczących turystyki krajowej mieszkańców Rosji. Dlatego posłużę się danymi z bazy noclegowej zbiorowego zakwaterowania oraz turystyki zorganizowanej.

W 2003 roku z bazy noclegowej skorzystało 22,1 mln mieszkańców Rosji, którzy stanowili 87,4% wszystkich gości. Liczba gości krajowych w tej bazie od kilku lat ustabilizowała się na poziomie około 22 mln osób.

3.3 Kierunki wyjazdów turystycznych Rosjan

Na podstawie danych zawartych w tabeli trzeciej zauważamy że wyjazdy Rosjan opierają się głównie na turystyce. Najczęściej wyjeżdżają do Finlandii. Drugie miejsce zajmuje Turcja to ze względu na wyjazdy typowo turystyczne i z niesienie wiz do tego kraju dla obywateli Rosji na pobyt krótszy niż 30dni. Kolejne miejsce zajmuje Egipt bardzo popularny kierunek wyjazdów wypoczynkowych wśród Rosjan. Kolejne miejsca to Chiny, Estonia, Niemcy.

²⁵ <http://www.russiatourism.ru/rubriki/-1124140810/>

TAB.5 LICZBA PODRÓŻY ROSYJSKICH OBYWATELI ZA GRANICĘ 2010 ROKU

	Ogółem	Cele			
		biznesowy	turystyczny	prywatny	
Liczba podróży łącznie	25487	1133	12231	10188	
W tym do krajów					
Finlandia	3386	161	709	2077	
Turcja	3012	37	2368	466	
Egipt	2540	7	2198	226	
Chiny	2284	353	1440	295	
Estonia	1495	25	12	1404	
Niemcy	1002	105	471	368	
Litwa	714	41	58	497	
Włochy	583	21	451	77	
Hiszpania	518	9	411	70	
Grecja	485	3	387	67	
Polska	457	18	43	355	
Francja	348	33	223	69	
Czechy	377	17	268	78	
Tajlandia	527	2	465	36	
WEA	341	11	287	31	
Bulgaria	332	4	263	48	
Izrael	283	5	185	75	
Wielka Brytania	242	28	120	77	
Łotwa	248	37	73	120	
Cypr	273	4	234	21	
Austria	222	18	58	136	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie http://www.gks.ru/bgd/regl/b11_12/Main.htm (12.01.2012)

3.4 Cele wyjazdów

Tabela piąta przedstawia cele wyjazdów obywateli Rosji. Z danych zawartych w tabeli wynika, że najczęstszym celem wyjazdów są cele turystyczne, następnie prywatne oraz biznesowe.

Tab.6 Cele wyjazdów

	Liczba wyjazdów zagranicznych obywateli Rosji				
	1995	2000	2005	2009	2010
w sumie	8396	9819	14838	21641	25487
Cel					
biznesowy	1696	1611	1864	1043	1133
turystyczny	2555	4252	6405	9192	12231
prywatny	2925	2867	5149	9881	10188
transzyt	-	-	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie http://www.gks.ru/bgd/regl/b11_12/Main.htm (12.01.2012)

3.5 Wydatki na wyjazdy zagraniczne

Dane w tabeli siódmej przedstawiają wydatki na wyjazdy zagraniczne liczone w mld USD. Federacja Rosyjska znajduje się na dziewiątym miejscu z 20,8 mld USD w roku 2009. Obserwując wydatki Rosjan od 2000 do 2008 widzimy stały wzrost wydatków na wyjazdy. W roku 2009 widać spadek o 3 mld USD do roku poprzedniego który może być spowodowany kryzysem finansowym.

Tab.7 Wydatki na wyjazdy zagraniczne (w mln USD) według krajów pochodzenia turystów

	Wydatki (mln USD)					
	2000	2005	2006	2007	2008	2009
Świat ogółem	478	678	743	857	939	850
Niemcy	53,0	74,4	73,9	83,1	91,0	81,2
Stany Zjednoczone	64,7	69,0	72,1	76,3	79,7	73,2
Wielka Brytania	38,4	59,6	63,1	71,4	68,5	50,1
Chiny	13,1	21,8	24,3	29,8	36,2	43,7
Francja	22,6	31,8	32,6	38,2	41,4	38,5
Włochy	15,7	22,4	23,1	27,3	30,8	27,9
Japonia	31,9	27,3	26,9	26,5	27,9	25,1
Kanada	12,4	18,0	20,5	24,7	27,2	24,2
Federacja Rosyjska	8,8	17,3	18,1	21,2	23,8	20,8
Holandia	12,2	16,2	17,0	19,1	21,7	20,7
Arabia Saudyjska	.	9,1	13,0	20,2	15,1	18,8
Belgia	9,4	15,0	15,5	17,7	19,7	17,9
Australia	6,4	11,3	11,7	14,7	18,4	17,6
Hiszpania	6,0	15,1	16,7	19,7	20,3	16,9
Hong Kong (Chiny)	12,5	13,3	14,0	15,0	16,1	16,0
Singapur	4,5	10,1	11,1	13,1	15,1	15,8
Republika Korei	7,1	15,4	18,9	22,0	19,1	13,3
Norwegia	4,6	10,5	11,7	12,4	14,6	12,7
Szwecja	8,0	10,5	11,2	13,6	14,7	11,9
Brazylia	3,9	4,7	5,8	8,2	11,0	10,9
Szwajcaria	5,4	8,8	9,2	10,1	10,9	10,9
Austria	6,3	9,3	9,6	10,6	11,4	10,8
Zjednoczone Emiraty Arabskie	3,0	6,2	8,8	11,3	13,3	10,3
Indie	2,7	6,2	6,8	8,2	9,6	9,3
Dania	4,7	6,9	7,5	8,8	9,7	8,9

Źródło: <http://www.intur.com.pl/trendy.htm#tab7> (12.01.2012)

ROZDZIAŁ IV ZNACZENIE RYNKU TURYSTYCZNEGO ROSJI DLA POLSKI

Do Polski przyjeżdża w ostatnich latach ponad 400 tys. turystów z Rosji. To tylko 3,5-4 proc. Rosjan podróżujących po świecie w celach turystycznych. Nie jest to najlepszy wynik, a wynika to prawdopodobnie z niedostatecznej wiedzy o Polsce jako kraju atrakcyjnym turystycznie, kłopotów z wizami, słabej komunikacji z centrum Rosji i naszego niezbyt atrakcyjnego klimatu. Natomiast dla tych Rosjan, którzy przyjeżdżają do Polski atutami są: ciekawa historia, dobra kuchnia, oraz dobry standard i niewygórowane ceny bazy noclegowej.²⁶

4.1 Liczba Przyjazdów do Polski

W roku 2010 Polskę odwiedziło 1530 tys. Rosjan. Wynik ten jest o 26% lepszy niż w roku ubiegłym. Co może świadczyć o rosnącej pozycji polskiego rynku dla Obywateli Federacji Rosyjskiej. Z całej sumy przyjazdów 400 tys. Stanowią wizyty typowo turystyczne co jest o 25% lepszym rezultatem niż w roku ubiegłym.

Tab.8 Przyjazdy do Polski w 2010 roku (tys.) i zmiany do odpowiedniego okresu 2009 r.

	w 2010 roku			
	Przyjazdy ogółem	zmiana	w tym turyści	zmiana
Ogółem	68340	8,4%	12470	4,9%
27 krajów Unii Europejskiej	47386	4,5%	8500	1,9%
Stara UE	28640	0,0%	6876	1,9%
w tym:				
Niemcy	26860	-1%	4520	-1%
Wielka Brytania	540	8%	486	8%
Niderlandy	370	10%	336	12%
Austria	346	6%	310	11%
Włochy	295	12%	265	9%
Francja	260	8%	225	5%
Szwecja	195	3%	160	-3%
Pozostałe kraje UE15	695	9%	595	7%
Nowa UE	18945	12%	1625	2%
w tym:				
Czeska Republika	9240	13%	175	0%
Słowacja	6010	19%	95	12%
Litwa	2690	2%	620	0%
Łotwa	350	-10%	270	17%
Węgry	220	-2%	195	-3%
Pozostałe kraje UE12	335	3%	270	-5%
Sąsiedzi spoza Schengen	9650	31%	2720	10%
Ukraina	5030	32%	1350	4%
Białoruś	3090	31%	970	12%
Rosja	1530	26%	400	25%
Ważne zamorskie	490	21%	460	19%
USA	265	15%	240	12%
pozostałe zamorskie*	225	29%	220	26%
Reszta świata	815	16%	790	17%

Źródło: <http://www.intur.com.pl/warsztat.htm#kraje2010> (13.01.2012)

²⁶ http://www.e-hotelarstwo.com/branza/rynek_turystyczny/sposob_na_goscia_z_rosji (12.01.2012)

4.2 Wykorzystanie obiektów zbiorowego zakwaterowania

W tabelach dziewięć i dziesięć widzimy wykorzystanie obiektów zbiorowego zakwaterowania za lata 2009 i 2010. Rok 2010 przyniósł wzrost wykorzystania tego typu obiektów przez Rosjan o 52 tys. w porównaniu do roku wcześniejszego. Liczba noclegów również uległa korzystnej zmianie o 40,2 tys. Do roku 2009.

Tab.9 Liczba cudzoziemców korzystających z obiektów zakwaterowania zbiorowego w 2010 roku według krajów (tys.)

2010 rok razem				
	w 2010 roku			
	Korzystający	zmiana	Noclegi	zmiana
Sąsiedzi spoza Schengen	425,7	18,7 %	751,0	9,4 %
Ukraina	131,6	4,7 %	270,6	3,6 %
Białoruś	80,9	13,1 %	125,7	13,4 %
Rosja	213,3	32,2 %	354,7	12,8 %

Źródło: Opracowanie na podstawie <http://www.intur.com.pl/warsztat.htm#baza2009> (13.01.2012)

Tab.10 Liczba cudzoziemców korzystających z obiektów zakwaterowania zbiorowego w 2009 roku według krajów (tys.)

2009 rok razem				
	2009 rok razem			
	Korzystający	zmiana	Noclegi	zmiana
Sąsiedzi spoza Schengen	358,5	-11 %	686,5	-15 %
Ukraina	125,7	-9 %	261,1	-22 %
Białoruś	71,5	8 %	110,9	-1 %
Rosja	161,4	-18 %	314,5	-14 %

Źródło: Opracowanie na podstawie <http://www.intur.com.pl/warsztat.htm#baza2009> (13.01.2012)

4.3 Wydatki

Na podstawie badań przeprowadzonych przez Polski Instytut Turystyki w 2009 roku możemy określić przeciętne wydatki obywateli Rosji na terenie Polski. Z badań wynika, że na dzień pobytu Rosjanie wydają ok.69 USD w 2009 jest to kwota mniejsza o 29 USD niż w roku 2008 ale wyższa o 6 USD niż w roku 2007. Natomiast na osobę wydali w 2009 roku 260 USD jest to o 86 USD mniej niż w roku wcześniejszym ale za to o 83 USD lepszym niż w roku 2007.

Tab.11 Przeciętne wydatki turystów zagranicznych na terenie Polski w latach 2007-2009 (według krajów)

Kraje	Średnie wydatki na osobę (w USD)			Średnie wydatki na dzień pobytu (w USD)		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Ogółem	253	410	409	65	79	74
Austria	236	489	512	64	64	90
Belgia	402	572	367	72	79	73
Białoruś	135	367	314	37	80	111
Republika Czeska	105	210	188	31	49	47
Francja	394	623	627	66	100	95
Holandia	383	400	392	80	60	59
Litwa	147	140	145	28	53	53
Niemcy	327	392	403	82	69	67
Rosja	177	346	260	63	98	69
Skandynawia	384	557	398	77	84	62
Słowacja	124	150	197	33	41	55
Ukraina	169	350	325	70	90	104
Węgry	174	265	267	56	47	58
Wielka Brytania	346	645	605	61	77	85
Włochy	287	685	627	55	69	88
Kraje zamorskie	557	790	1075	74	69	81

Źródło: <http://www.intur.com.pl/inne/turzag2009.pdf> (13.01.2012)

4.4 Profil Turysty

Na podstawie badań Instytutu Turystyki spróbuję nakreślić profil turysty Rosyjskiego odwiedzającego Polskę w roku 2009. Na 320 tys. Odwiedzających aż 86% zatrzymało się tylko na 1-3 dni tylko 3% zostało na ponad tydzień. 75% badanych zorganizowało swój wypoczynek samodzielnie. Głównym celem przyjazdów był cel służbowy 37% tranzytem przejechało 19% a 15% badanych przyjechało głównie w celu wypoczynku i typowej turystyki. Głównym celem były jak już pisałem wyjazdy służbowe rozkładały się one równomiernie delegacje 19% samodzielne interesy 20%. Przeważali turyści w wieku do 34 lat. Średnio odwiedzono Polskę 7,5 razy na 12 miesięcy. Nocowano głównie w hotelach 45% u krewnych i znajomych 17% badanych.

Ryc.7 Charakterystyka przyjazdów turystów z Rosji

Liczba turystów z Rosji (w tys.)	320	Średnie wydatki na podróż (USD)	260
Długość pobytu:	%	Przyjazdy służbowe:	%
1 do 3 noclegów	86	Samodzielne interesy	20
Ponad tydzień	3	Delegacje	19
<i>Średnia liczba noclegów</i>	2,0	Wiek:	
Organizacja:		do 34 lat	19
Pełny pakiet	17	55 i więcej lat	9
Przejazd zorganizowany samodzielnie	75	Liczba wizyt w ciągu 12 mies.:	
Cel pobytu:		Jedna	17
Typowa turystyka	15	11 i więcej	13
Odwiedziny u krewnych lub znajomych	7	<i>Średnia liczba wizyt</i>	7,5
Zawodowy lub służbowy	37	Noclegi:	
Zakupy	8	W hotelach	45
Tranzyt	19	U rodziny lub znajomych	17

Źródło: <http://www.intur.com.pl/inne/turzag2009.pdf> (13.01.2012)

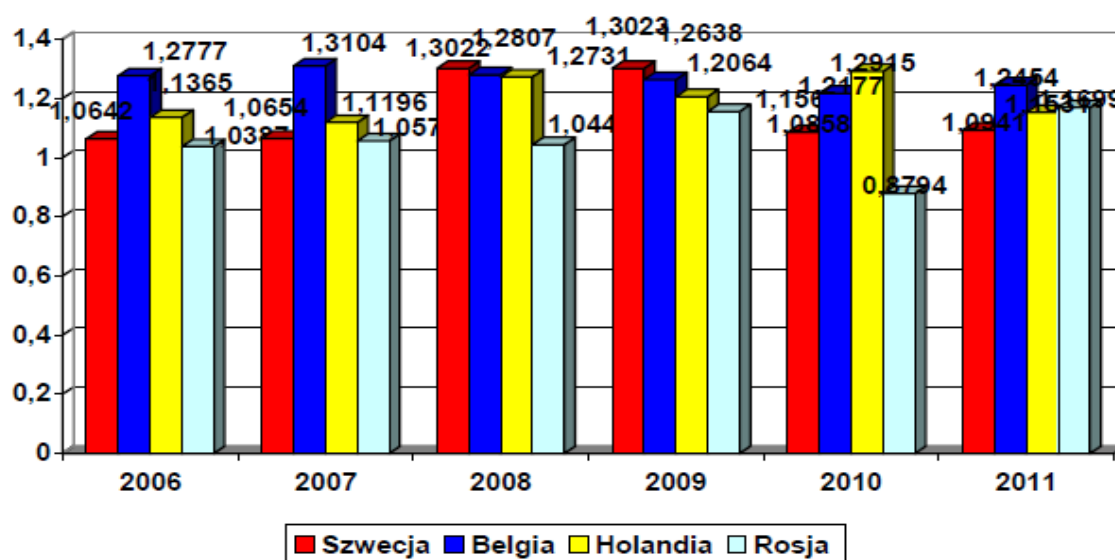
4.5 Wskaźnik Użyteczności Turystyki Zagranicznej

„Ogółem wartość WUTZ 2011 w stosunku do WUTZ 2010 (dla 8 wskaźników) zwiększyło 25 krajów, pogorszyło 15 (w tej drugiej grupie były wyłącznie kraje europejskie). Największy wzrost był udziałem Japonii, Rosji i Ukrainy, a w grupie krajów o większej skali wzrostu znalazły się głównie państwa z Europy Wschodniej i leżące poza Europą. Do wyjątków należała Austria. Dodać trzeba, że na wzrost wartości WUTZ 2011 w stosunku do WUTZ 2010 istotny wpływ miała poprawa stanu turystyki przyjazdowej do Polski z takich krajów, jak Ukraina, Białoruś, Słowacja, Izrael.”²⁷

27

http://www.google.pl/url?sa=t&rct=j&q=wutz%20rosja&source=web&cd=1&ved=0CCYQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.pot.gov.pl%2Findex.php%3Foption%3Dcom_rubberdoc%26view%3Ddoc%26id%3D3374%26format%3Draw&ei=e_IST5isLs7qOcmi3Y8O&usg=AFQjCNFATYtPc6QoYfXBRwe-h1D8O5SNMQ&sig2=Kq-mkez_yMwZ20Z1fn-IKQ&cad=rja (13.01.2012)

Wykres1 Wartości WUTZ (dla 8 składników) 2006-2011 dla Belgii, Holandii, Szwecji i Rosji

Źródło:

http://www.google.pl/url?sa=t&rct=j&q=wutz%20rosja&source=web&cd=1&ved=0CCYQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.pot.gov.pl%2Findex.php%3Foption%3Dcom_rubberdoc%26view%3Ddoc%26id%3D3374%26format%3Draw&ei=e_IST5isLs7qOcni3Y8O&usg=AFQjCNFATYtPc6QoYfXBRwe-h1D8O5SNMQ&sig2=Kq-mkez_yMwZ20Z1fn-IKQ&cad=rja (13.01.2012)

4.6 Marketing

„Podstawowymi źródłami informacji o Polsce i polskich produktach turystycznych pozostają osoby (krewni, znajomi, współpracownicy) odwiedzający Polskę i w drugiej kolejności agencje turystyczne i touroperatorzy oraz w mniejszym stopniu media i internet. Trzeba jednak zwrócić uwagę, że dystrybutorami informacji i polskiego produktu turystycznego są głównie niewielkie biura podróży specjalizujące się m.in. w organizacji wyjazdów do Polski. Wielcy touroperatorzy rosyjscy skupieni są na dominujących na rynku rosyjskim rynkach recepcyjnych; Turcja, Chiny, kraje basenu Morza Śródziemnego.

W związku z dużym udziałem w turystyce do Polski przyjazdów organizowanych indywidualnie istotną rolę odgrywa poziom cen usług oferowanych indywidualnym turystom oraz szczególnie usług oferowanych przez środki transportu i bazę noclegową. Ponieważ w rezerwacji i sprzedaży usług turystycznych turystom indywidualnym coraz większą rolę odgrywa internet w polityce cenowej na rynku rosyjskim konieczne jest uwzględnienie ofert internetowych innych miast i krajów.”²⁸

²⁸ 2005 IT Łopaciński Radkowska Bożena Rynek turystyczny Rosji

V. Analiza SWOT

Tab.12 Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
1. Położenie geograficzne na dwóch kontynentach 2. Ogromna rozciągłość południkowa i równoleżnikowa 3. Kraj „dziewiczy” nie wyeksploatowany turystycznie 4. Różnorodność i bogactwo środowiska przyrodniczego i kulturowego 5. Urozmaicone warunki krajobrazu 6. Dobrze rozwinięta sieć komunikacji powietrznej 7. Bogactwo flory i fauny 8. Niezbyt wygórowane ceny na terenie kraju (wyłączając Moskwę) 9. Dostęp do mórz i oceanu	1. Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna 2. Wysoki poziom korupcji 3. Słaba znajomość języków obcych przez miejscowych 4. Bariera w postaci alfabetu (cyrylica) 5. Duża ilość wypadków komunikacyjnych 6. Pomimo dobrze rozwiniętej komunikacji lotniczej słaba jakość usług 7. Wysoka przestępczość 8. Zbyt wysokie ceny w atrakcyjnie turystycznie Moskwie 9. Słabo rozwinięta infrastruktura drogowa 10. Brak odpowiedniej promocji kraju jako rynku recepcyjnego

Szanse	Zagrożenia
1. Poprawa promocji kraju na arenie międzynarodowej 2. Poprawa infrastruktury turystycznej 3. Zniesienie obowiązku rejestracji powyżej 7 dni pobytu 4. Poprawa sieci komunikacyjnej 5. Poprawa stosunków z UE 6. Tłumaczenia stron internetowych 7. Tanie przewozy lotnicze 8. Zmniejszenie poziomu korupcji 9. Poprawa bezpieczeństwa 10. Wprowadzenie reform gospodarczych	1. Spadek cen surowców naturalnych 2. Kryzys gospodarczy 3. Emigracja ludności 4. Duża konkurencja ze strony sąsiada Chin 5. Działania wojenne w Gruzji 6. Wizerunek Rosji w świecie jako kraju „dzikiego” 7. Groźba zamachów terrorystycznych 8. Napięcia pomiędzy Rosją a USA

Zródło: Opracowanie własne

Rozdział IV

Prezentacja przykładowej oferty dla danego segmentu (singiel)

Rosja - wycieczki dla singli są oferowane w większości biur podróży oferujących wycieczek do tego kraju. Wycieczki dla singli do Rosji dostępne przez nasze biuro podróży mogą być przygotowane „na zamówienie”, tak aby Twój wypoczynek był udany i przebiegał bez niespodzianek. Wycieczki dla singli w Rosja nie mają przed nami tajemnic, ponieważ zatrudniamy doradców wakacyjnych - pasjonatów z wieloletnim doświadczeniem, którzy śledzą na bieżąco nowe wiadomości na temat Rosja i oferty dla singli. Nasi koledzy i koleżanki to żywe kompendium wiedzy na temat wakacje dla singli w Rosja.

Data wyjazdu: 12.05.2012

Miasto wylotu: Warszawa; przylot Moskwa - Szeremietiewo

Pobyt i wyżywienie: 6 dni, wyżywienie wg programu,

Pokoje: 1 dorosły

Cena: 5933 PLN

Opis oferty

1. Dzień

Zbiórka uczestników na lotnisku. Przelot do MOSKWY, stolicy Rosji, jednego z największych miast na świecie. Transfer do hotelu. Spacer po Twerskiej - głównej, prestiżowej ulicy, gdzie znajdują się liczne knajpki, restauracje, sklepy i butiki znanych światowych marek. Powrót do hotelu, nocleg.

2. Dzień

Śniadanie. Wykwaterowanie. Przejazd do Wł. ODZIMIERZA, dawnej stolicy Rusi Kijowskiej. Spacer po mieście: sobór Dymitrijewski, Złota Brama. Zwiedzanie soboru Uspieńskiego oraz Muzeum Kryształów i Miniatury. Przejazd do Bogolubowa i zwiedzanie cerkwi Opieki Matki Boskiej na Nerli, uznawanej za arcydzieło ruskiego budownictwa. Przejazd do hotelu, zakwaterowanie, kolacja, nocleg.

3. Dzień

Śniadanie. Wykwaterowanie. Przejazd do SUZDALU, nazywanego skansenem ze względu na duże nagromadzenie zabytków na stosunkowo niewielkim terenie: 200 na 9 km². Miasto ze względu na architekturę przyciąga ekipy filmowe, nakręcono tu m.in. sceny do arcydzieła kinematografii radzieckiej - "Andrieja Rublow" w reżyserii Andrieja Tarkowskiego. Zabytkowe centrum Suzdału zostało wpisane na Listę UNESCO. Zwiedzanie: suzdalski kreml - najstarsza część miasta, skansen rosyjskiego budownictwa drewnianego, gdzie wyróżniają się dwie Xviii - wieczne cerkwie. Przejazd do hotelu, zakwaterowanie, kolacja, nocleg.

4. Dzień

Śniadanie. Przejazd do KOSTROMY, kolebki carskiej rodziny Romanowów. Zwiedzanie: klasztor Ipatiewski z soborem Świętej Trójcy, w którym pochowana jest rodzina Godunowów. Spacer po mieście: cerkiew św. Jana, klasztor Bogojawleńsko-Anastazyjski, wieża strażacka, Xviii - wieczne budynki domów kupieckich i hal handlowych. Czas wolny na zakupy. Powrót do hotelu, kolacja, nocleg.

5. Dzień

Śniadanie. Wykwaterowanie. Przejazd do JAROSŁ. AWIA, miasta położonego nad rzeką Wołgą, które nazywane jest Florencją rosyjskiej północy. Historyczne centrum miasta zostało wpisane na Listę UNESCO. Zwiedzanie: monastyr Spaso-Preobrażeński - jeden z najpiękniejszych zabytków miasta ze Świętą Bramą i soborem, Xvii - wieczna cerkiew proroka Eliasza w stylu baroku nadwołżańskiego. Fakultatywnie (za dodatkową opłatą na miejscu) : rejs po Wołdze, wspaniała okazja, aby poznać miasto z innej perspektywy. Przejazd do hotelu, zakwaterowanie, kolacja, nocleg.

6. Dzień

Śniadanie. Wykwaterowanie. Przejazd do ROSTOWA, jednego z najstarszych miast Rosji. Zwiedzanie rostowskiego kremla, barokowego założenia zbudowanego z wielkim rozmachem. Najsłynniejsze budowle kompleksu to sobór Uspieński z dzwonnica i trzynastoma zabytkowymi dzwonami o unikatowym brzmieniu oraz muzeum ikon. Przejazd do PERESŁ. Awia ZALESKIEGO, miasta z długą historią i wspaniałymi

zabytkami, którego niepowtarzalna atmosfera przyciąga rzesze turystów. Zwiedzanie: pozostałości książęcego kremla - obronny wał ziemny, sobór Przemienienia Pańskiego. Przejazd do Siergijew POSAD, religijnego centrum Rosji. Zwiedzanie ławry Troicko-Siergijewskiej. Do najważniejszych cerkwi kompleksu zalicza się sobór Świętej Trójcy i sobór Uspiński. Przejazd do Moskwy, zakwaterowanie, nocleg.

7. Dzień

Śniadanie. Wykwaterowanie. Zwiedzanie Moskwy. Spacer po placu Czerwonym, uznawanym za przedsionek Kremla. Wokół placu Czerwonego skupiają się najważniejsze budynki w państwie: bajkowy sobór Wasyla Błogosławionego - jedna z najbardziej rozpoznawalnych wizytówek miasta, mauzoleum Lenina - miejsce spoczynku Wodza Rewolucji, sobór Kazański, gmach parlamentu i Trybunału Konstytucyjnego, Muzeum Historyczne, dom towarowy GUM. Zwiedzanie Kremla - serca Moskwy, niegdyś siedziby książąt i carów, obecnie rezydencji prezydenta i niepowtarzalnego kompleksu muzealnego wpisanego na Listę UNESCO. Transfer na lotnisko, przelot do Polski.

WYDARZENIA:

maj - Art Moscow - targi sztuki maj/czerwiec - Suzdal - święto rękodziela ludowego
czerwiec - Moskiewski Festiwal Filmowy połowa lipca - Święto Ogórka - Suzdal.²⁹

²⁹ <http://www.vacationexpress.pl/wczasy/rosja,wyc-objazdowe,wyc-objazdowe/zloty-pierscien-rosji,30840,wycieczka,effc80a6e6e75d619b79e4585c3861808aeba09109017a987944874eced14702/>
(13.01.2012)

Podsumowanie

Podjęcie się analizy rynku turystycznego Rosji okazało się zadaniem nie łatwym. Głównie z powodu małej ilości ogólnodostępnych wyników badań statystycznych. Biorąc pod uwagę materiały które udało mi się zdobyć i przeanalizować nasuwają się następujące stwierdzenia.

Rosja ma ogromny potencjał dla rozwoju turystyki recepcyjnej. Ma wszystko, czego potrzeba, rozległe terytorium, bogate w dziedzictwo historyczne i kulturowe, oraz nietknięte obszary, dzikiej przyrody. Różnorodność tego kraju pozwala na uprawianie wszelkich form turystyki.

Rosja jest krajem emisyjnym wyjazdu obywateli Federacji Rosyjskiej są ok. 10mln wyjazdów większe niż odnotowane przyjazdy. Rosja zmaga się z problemami infrastruktury turystycznej słabo rozwiniętej sieci komunikacyjnej oraz niewystarczającą promocją na arenie międzynarodowej.

Rynek rosyjski ma olbrzymi potencjał wyjazdowy i od lat odgrywa bardzo ważną rolę w polskiej turystyce przyjazdowej. W ogólnej liczbie przyjazdów cudzoziemców do Polski znajduje się na ósmej pozycji, a pod względem liczby przyjazdów turystów zajmuje czwarte miejsce, przewyższając spośród sąsiadów Czechy i Słowację, Łotwę, a także wszystkie kraje nie sąsiadujące z Polską.

Wśród wyjazdów typowo turystycznych Rosja odgrywa małe znaczenie dla Polski w 2010 roku znalazła się dopiero na 24 pozycji. Natomiast ważniejszą rolę odegrały w celach biznesowych tam Rosja zajęła 4 pozycję.

Rosja jest krajem bardzo atrakcyjnym turystycznie. Badania wskazują na to że Rosja w ciągu najbliższych lat wejdzie do czołówki światowej turystyki.

Bibliografia

1. Z. Kruczek *Europa Geografia Turystyczna* Wydanie II zmienione Proksenia Kraków 2005
2. Александр Сергеевич Барсенков, Александр Иванович Вдовин *История России* Аспект Пресс, 2003
3. A. Kubik ((tłumacz).) *Konstytucja Federacji Rosyjskiej: przyjęta w ogólnonarodowym referendum w dniu 12 grudnia 1993 r.* Wydawnictwo Sejmowe, 2000
4. B. Kaczorowski *Nowa encyklopedia powszechna PWN, Tom 7* Wydawn. Naukowe PWN, 2004
5. Зоя Николаевна Босчаева *Экономика России* АПП "Джангар", 1998
6. 2005 IT Łopaciński Radkowska Bożena Rynek turystyczny Rosji
7. L. Jürgen. Skarby kultury i przyrody świata : Rosja i Azja Wschodnia / [aut. Jürgen Lotz, Hans-Wilm Schulte, Thomas Vesper] ; przekł. z jęz. niem. Waław Petryński. Warszawa : Penta, 2000.

Wykaz stron internetowych

1. <http://m.onet.pl>
2. <http://ru.wikipedia.org>
3. <http://portalwiedzy.onet.pl>
4. <http://www.svali.ru>
5. <https://www.cia.gov>
6. <http://www.russiatourism.ru>
7. <http://rating.rbc.ru>
8. <http://www.tch.ru>
9. <http://www.rosjanin.pl>
10. <http://www.intur.com.pl>
11. <http://www.gks.ru>
12. <http://www.vacationexpress.pl>

Spis rycin

1. Ryc. 1 Położenie Rosji na mapie świata.....	8
2. Ryc. 2 Mapa Rosji.....	9
3. Ryc. 3 Główne rzeki Rosji.....	10
4. Ryc.4 Zestawienie jezior.....	10
5. Ryc.5 Wybrane atrakcje turystyczne lokalizacja.....	15
6. Ryc. 6 Najpopularniejsze firmy turystyczne w Rosji.....	18
7. Ryc.7 Charakterystyka przyjazdów turystów z Rosji.....	32

Spis tabel

1. Tab.1 Kraje świata przyjmujące najwięcej turystów zagranicznych (liczba przyjazdów w mln).....	22
2. Tab.2 Przyjazdy do Rosji wg zamieszkania za rok 2010.....	22
3. Tab.3 Przyjazdy obcokrajowców do Rosji w latach 1995-2010.....	24
4. Tab.4 Wpływy z turystyki.....	24
5. TAB.5 LICZBA PODRÓŻY ROSYJSKICH OBYWATELI ZA GRANICĘ 2010 ROKU.....	26
6. Tab.6 Cele wyjazdów.....	27
7. Tab.7 Wydatki na wyjazdy zagraniczne (w mln USD) według krajów pochodzenia turystów.....	28
8. Tab.8 Przyjazdy do Polski w 2010 roku (tys.) i zmiany do odpowiedniego okresu 2009r.....	29
9. Tab.9 Liczba cudzoziemców korzystających z obiektów zbiorowego zakwaterowania w 2010 według krajów (tys.).....	30
10. Tab.10 Liczba cudzoziemców korzystających z obiektów zakwaterowania zbiorowego w 2009 roku według krajów (tys.).....	30
11. Tab.11 Przeciętne wydatki turystów zagranicznych na terenie Polski w latach 2007-2009 (według krajów).....	31
12. Tab.12 Analiza SWOT.....	34

Spis wykresów

1. Wykres1 Wartości WUTZ (dla 8 składników) 2006-2011 dla Belgii, Holandii, Szwecji i Rosji.....33

Wyrażam zgodę na opublikowanie wykonanego przeze mnie projektu na stronie AWF Kraków poświęconej realizacji przedmiotu „Rynki turystyczne”. Oświadczam, że został on wykonany zgodnie z obowiązującymi zasadami i nie narusza niczyich praw autorskich.